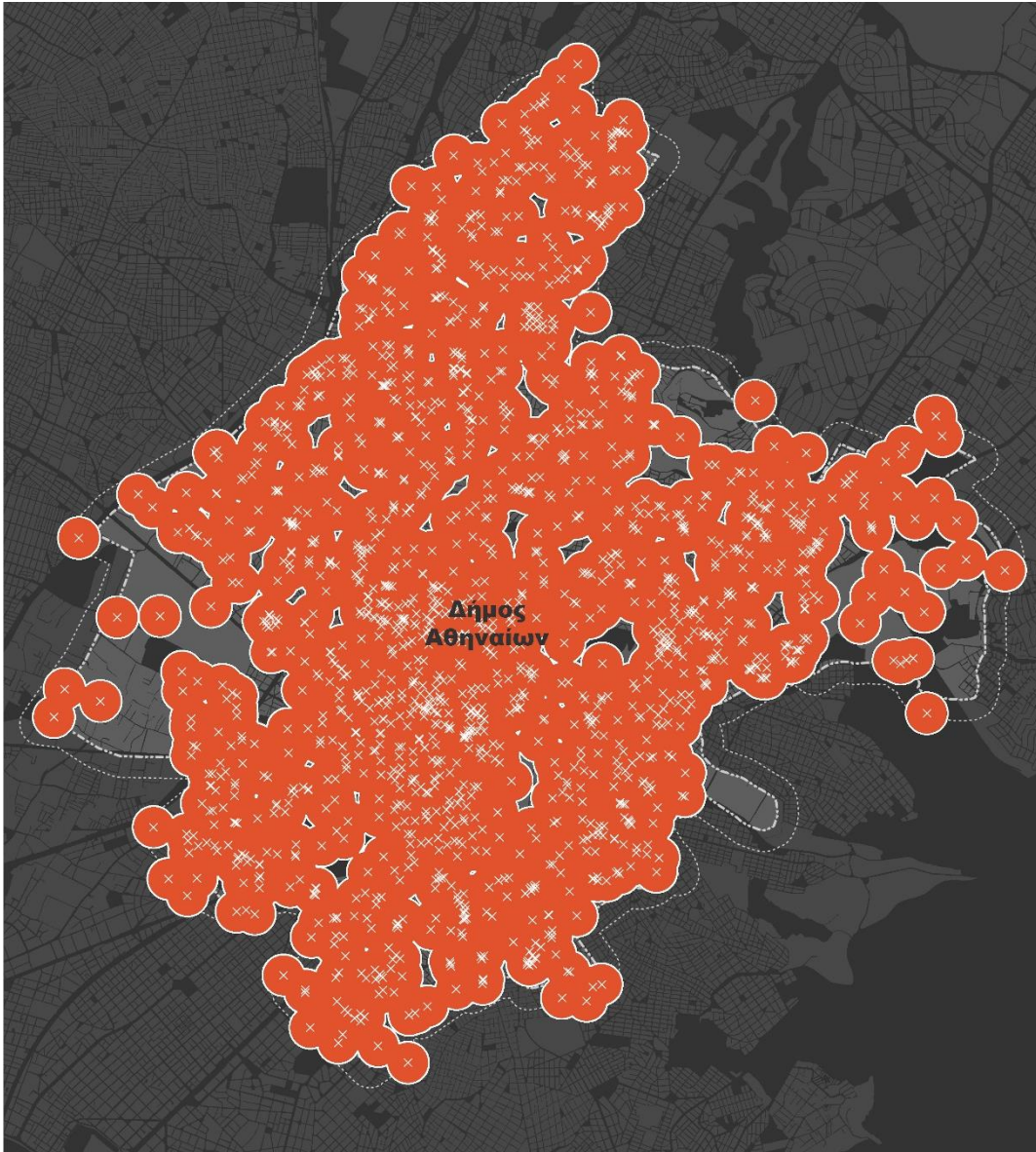

**Χαρτογράφηση των Χωροθετικών Περιορισμών
για την Εγκατάσταση Οίκων Ανοχής (Νόμος 2734/1999)
και Προτεινόμενα Σενάρια Τροποποίησης**

Περιοχή Ανάλυσης: Δήμος Αθηνών

Εικόνα 1: Το «χωρικό περιθώριο» που αφήνει ο νόμος στη σεξεργασία

Η παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου «DELO - Για τα δικαιώματα των ατόμων που εργάζονται στο σεξ».

Το έργο «DELO - Για τα δικαιώματα των ατόμων που εργάζονται στο σεξ» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος BUILD, με φορέα υλοποίησης τη Θετική Φωνή.

Το πρόγραμμα «Building a robust and democratic civic space» (BUILD) έχει ως στόχο την προστασία, την προώθηση και την ευρεία αναγνώριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αξιών της Ε.Ε., μέσω της στήριξης οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) στην Ελλάδα και την Κύπρο και της ενίσχυσης των ικανοτήτων και της βιωσιμότητάς τους. Το BUILD συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ Κύπρου με συνολικό ποσό επιχορήγησης €2,9 εκ. Συντονιστής του BUILD είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη (Ελλάδα) σε σύμπραξη με το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (Κύπρος).

Με τη συγχρηματοδότηση:

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΚΕΑ) ή του Ιδρύματος Μποδοσάκη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΚΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας Περιεχομένων	2
Πίνακας Εικόνων	4
Πίνακας Παραρτημάτων	4
1. Εισαγωγή	5
2. Χωροθετικές απαγορεύσεις της νομοθεσίας για τη σεξεργασία(νόμος 2734/1999)	6
3. Χαρτογράφηση υφιστάμενων περιορισμών στο Δήμο Αθηναίων	7
3.1. Σημειακές και επιφανειακές χρήσεις	7
3.2. Ζώνες αποκλεισμού και τμήματα επιτρεπόμενης χωροθέτησης οίκων ανοχής στο Δήμο Αθηναίων	11
4. Σενάρια τροποποίησης των χωροθετικών περιορισμών του νόμου 2734/1999	13
4.1. Σενάριο 1: Μείωση της ελάχιστης ακτινικής απόστασης από τις προτεινόμενες χρήσεις στο μισό (ακτίνα 100μ)	13
4.2. Σενάριο 2: Προσδιορισμός των περιοχών αποκλεισμού βάσει δικτυακής απόστασης από τις προτεινόμενες χρήσεις	15
4.2.1. Σενάριο 2.α: Δικτυακή απόσταση 200μ	15
4.2.2. Σενάριο 2.β: Δικτυακή απόσταση 100μ	15
4.3. Σύγκριση των υφιστάμενων νομικών χωροθετικών περιορισμών με τα σενάρια τροποποίησης	19
5. Αποτελέσματα ανάλυσης και συμπεράσματα	22

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1: Το «χωρικό περιθώριο» που αφήνει ο νόμος στη σεξεργασία	1
Εικόνα 2: Διάγραμμα ομαδοποίησης και συμβολισμού χρήσεων.	7
Εικόνα 3: Χάρτης Επιφανειακών και Σημειακών Χρήσεων στο Δήμο Αθηναίων, όπου δεν επιτρέπεται εγκατάσταση ή γεινίαση με οίκους ανοχής.	9
Εικόνα 4: Χαρτογραφική Αποτύπωση των χωροθετικών περιορισμών του νόμου 2734/1999 για την εγκατάσταση της σεξεργασίας στο Δήμο Αθηναίων (ελάχιστη ακτίνα γεινίασης 200μ από το σύνολο των χρήσεων).	12
Εικόνα 5: Σενάριο 1. Μείωση της ελάχιστης απόστασης από τις προτεινόμενες χρήσεις στο μισό (από 200μ σε 100μ)	14
Εικόνα 6: Χαρτογραφική ανάλυση δικτύου για αποστάσεις 100μ και 200μ από τις προτεινόμενες χρήσεις	16
Εικόνα 7: Σενάριο 2.α. Προσδιορισμός των περιοχών αποκλεισμού βάσει δικτυακής απόστασης 200μ από τις προτεινόμενες χρήσεις.	17
Εικόνα 8: Σενάριο 2.β. Προσδιορισμός των περιοχών αποκλεισμού βάσει δικτυακής απόστασης 100μ από τις προτεινόμενες χρήσεις.	18
Εικόνα 9: Σύγκριση αποτελεσμάτων μεταξύ σεναρίου 1 και σεναρίου 2.β εστιάζοντας σε τμήμα του κέντρου της Αθήνας.	19
Εικόνα 10: Συγκριτική παρουσίαση του διαθέσιμου δομημένου περιβάλλοντος για εγκατάσταση οίκων ανοχής στο Δήμο Αθηναίων βάσει των χωροθετικών περιορισμών (ν. 2734/1999) και των πιθανών τροποποιητικών σεναρίων	20
Εικόνα 11: Συγκριτική παρουσίαση των περιορισμών του ν.2734/1999 και των τροποποιητικών σεναρίων, όπως εφαρμόζονται σε περιοχές της Αθήνας με οίκους ανοχής σε λειτουργία	21

Πίνακας Παραρτημάτων

Παράρτημα Α: Γνωμοδότηση 205_13 του ΝΣΚ

Παράρτημα Β: Χάρτες ανάλυσης περιορισμών εγκατάστασης οίκων ανοχής και σεναρίων τροποποίησης (Α2)

1. Εισαγωγή

Το νομικό πλαίσιο για την εργασία στο σεξ στην Ελλάδα (νόμος 2734/1999) θέτει ανυπέρβλητα εμπόδια που καθιστούν ουσιαστικά παράνομη τη σεξεργασία. Ενώ η άδεια εγκατάστασης και χρήσης οικήματος είναι υποχρεωτική για την εργασία στο σεξ, οι περιορισμοί και οι χωροθετικές απαγορεύσεις που τίθενται από το νόμο καθιστούν τη χορήγησή της σχεδόν αδύνατη. Έτσι, το πλαίσιο αυτό, αντί να εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις για ελεύθερη και ασφαλή εργασία στο σεξ, εγκλωβίζει τα εργαζόμενα άτομα σε ένα καθεστώς ευαλωτότητας και ευνοεί την έκθεσή τους σε περιβάλλοντα και συνθήκες επισφάλειας και κινδύνου.

Η παρούσα μελέτη αφορά αφενός στην χαρτογράφηση των χωροθετικών περιορισμών του ισχύοντος νομικού πλαισίου, όπως εφαρμόζονται στο παράδειγμα του Δήμου Αθηναίων. Αφετέρου, προχωρά στην ανάπτυξη ορισμένων σεναρίων τροποποίησης των διατάξεων του νόμου 2734/1999 σχετικά με τους όρους εγκατάστασης των οίκων ανοχής, τα οποία αποδίδονται χαρτογραφικά στο Δήμο Αθηναίων. Ο Δήμος Αθηναίων επιλέγεται ως περιοχή μελέτης λόγω της ανοιχτής πρόσβασης στα απαραίτητα γεωχωρικά δεδομένα για την ανάλυση και εξαιτίας της μεγάλης πυκνότητας λειτουργιών και πληθυσμού, που τον καθιστούν εμβληματική περίπτωση των περιορισμών χωροθέτησης οίκων ανοχής σε αστικό περιβάλλον.

Σκοπός είναι η ανάδειξη του γεγονότος ότι ο νόμος για τη σεξεργασία στην Ελλάδα δεν διασφαλίζει στοιχειωδώς επαρκείς χώρους στην πόλη για την εγκατάσταση οίκων ανοχής, καθώς και η διερεύνηση προτάσεων για συγκεκριμένες βελτιωτικές αλλαγές στις νομικές διατάξεις που αφορούν τους περιορισμούς χωροθέτησης.

2. Χωροθετικές απαγορεύσεις της νομοθεσίας για τη σεξεργασία (νόμος 2734/1999)

Ο νόμος 2734/1999 θέτει, μεταξύ άλλων, ιδιαίτερα αυστηρούς περιορισμούς για την εγκατάσταση της σεξεργασίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 3 «δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση σε κτίρια που απέχουν, σε ακτίνα λιγότερο από 200 μέτρα, από ναούς, σχολεία, νηπιαγωγεία, φροντιστήρια, παιδικούς σταθμούς, νοσηλευτικά ιδρύματα, κέντρα νεότητας, αθλητικά κέντρα, οικοτροφεία, ξενοδοχεία κατηγορίας τριών, τεσσάρων και πέντε αστέρων, βιβλιοθήκες και ευαγή ιδρύματα, καθώς και από πλατείες και παιδικές χαρές». Επιπλέον, ο νόμος απαγορεύει την εγκατάσταση σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια, αλλά και σε χώρους που δεν είναι κύριας χρήσης σύμφωνα με τον Οικοδομικό Κανονισμό¹. Λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη ότι μέσω του νόμου απαιτείται όχι μόνο η συγκατάθεση του ιδιοκτήτη του χώρου, αλλά και των υπόλοιπων ενοίκων σε περίπτωση διαμερίσματος πολυκατοικίας, γίνεται αντιληπτό ότι οι πιθανοί χώροι νόμιμης σεξεργασίας είναι πρακτικά από ελάχιστοι έως ανύπαρκτοι.

Από την διερεύνηση του θέματος από την ομάδα μελέτης προέκυψε ότι εκτός από τους ρητούς χωροθετικούς περιορισμούς του ν.2734/1999, απαγορεύεται η εγκατάσταση οίκου ανοχής και στις περιοχές με χρήση γης «αμιγής κατοικία»². Στις ελληνικές πόλεις, στις περισσότερες περιπτώσεις, η χρήση γης που επικρατεί είναι η «γενική κατοικία», η οποία εκτός από την κατοικία επιτρέπει ποικιλία χρήσεων, με εξαίρεση τις πολύ εντατικές, όπως λ.χ. τα supermarket με επιφάνεια μεγαλύτερη από 1500 τ.μ. Η «αμιγής κατοικία» είναι πιο αυστηρή κατηγορία χρήσεων, επιτρέπει σε γενικές γραμμές εκτός από την κατοικία μόνο χρήσεις που εξυπηρετούν τις στοιχειώδεις καθημερινές ανάγκες των κατοίκων όπως λ.χ. φαρμακεία και ψιλικάτζιδικα και συνήθως αφορά σε πιο πολυτελείς περιοχές κατοικίας. Για παράδειγμα στον Δήμο Αθηναίων αμιγή κατοικία έχουμε σε γενικές γραμμές μόνο στις περιοχές γύρω από τους λόφους του Λυκαβηττού, του Στρέφη και του Φιλοπάππου. Η απαγόρευση εγκατάστασης οίκου ανοχής σε περιοχή αμιγούς κατοικίας επιβλήθηκε με εγκύκλιο της αρμόδιας υπηρεσίας του ΥΠΕΝ, η οποία βασίστηκε στην γνωμοδότηση 205/2013 του Ε' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Α του παρόντος παραδοτέου.

Όπως φαίνεται στην ανάλυση που ακολουθεί για το Δήμο Αθηναίων, είναι ολοφάνερο ότι οι εν λόγω απαγορεύσεις του νόμου 2734/1999 δεν αφήνουν το περιθώριο για νόμιμη άσκηση της σεξεργασίας σε φυσικό χώρο.

¹ Χώροι κύριας χρήσης είναι μόνο όσοι προορίζονται για την εξυπηρέτηση της βασικής χρήσης του κτιρίου και την παραμονή των χρηστών του σε αυτούς. Για παράδειγμα τα υπόγεια των κτιρίων αποτελούν τυπικά χώρους αποθήκευσης και συνεπώς θεωρούνται βοηθητικοί χώροι και όχι χώροι κύριας χρήσης στα κτίρια κατοικίας.

² Οι χρήσεις γης καθορίζονται σήμερα με το Προεδρικό Διάταγμα 59/2018 (ΦΕΚ Α'114).

3. Χαρτογράφηση υφιστάμενων περιορισμών στο Δήμο Αθηναίων

3.1. Σημειακές και επιφανειακές χρήσεις

Για την αποτύπωση των περιορισμών χωροθέτησης οίκων ανοχής στο Δήμο Αθηναίων εντοπίζονται γεωγραφικά και καταχωρούνται στο χάρτη:

- 1) το σύνολο των σημειακών χρήσεων (κτιρίων και χώρων), στις οποίες απαγορεύεται από το νόμο η γειτνίαση με οίκους ανοχής σε ακτίνα μικρότερη των 200 μέτρων, και
- 2) οι επιφανειακές χρήσεις γης, στις οποίες δεν είναι επιτρεπτή ή συμβατή η εγκατάσταση της σεξεργασίας (περιοχές αμιγούς κατοικίας, χώροι πρασίνου, περίθαλψης, αθλητισμού και εκπαίδευσης)³.

Στην Εικόνα 2 παρουσιάζεται ένα διάγραμμα με τις χρήσεις, όπως έχουν ομαδοποιηθεί και αναπαρασταθεί συμβολικά στην χαρτογραφική ανάλυση του ακολουθεί.

Εικόνα 2: Διάγραμμα ομαδοποίησης και συμβολισμού χρήσεων.

³Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι για την περιοχή του Ελαιώνα έχουν ληφθεί υπόψη οι θεσμοθετημένες χρήσεις γης, όπως ορίζονται στο Προεδρικό Διάταγμα 1995 (ΦΕΚ Δ'1049) και ενσωματώνονται στο ΓΠΣ του Δήμου Αθηναίων.

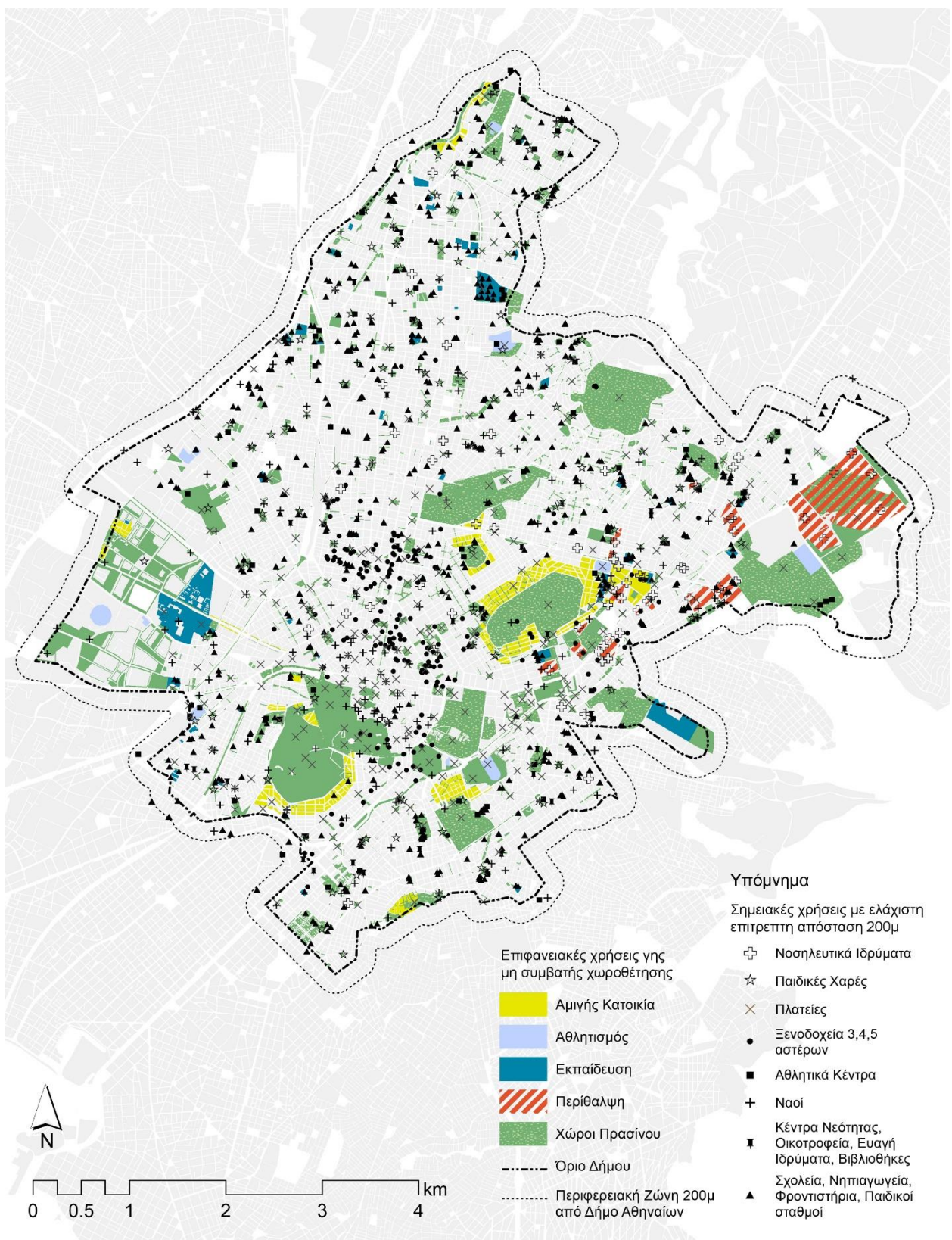
Για τη χαρτογράφηση των περιορισμών στο εύρος του Δήμου Αθηναίων, οι εν λόγω σημειακές χρήσεις (νοσηλευτικά ιδρύματα, σχολεία, νηπιαγωγεία, παιδικές χαρές, κλπ.) εντοπίζονται εντός του διοικητικού ορίου του Δήμου, αλλά και σε περιμετρική ζώνη 200 μέτρων εξωτερικά του ορίου, ώστε να συμπεριληφθούν στην ανάλυση οι ακτίνες μη επιτρεπόμενης εγκατάστασης που προκύπτουν από χρήσεις όμορων Δήμων και εκτείνονται εντός του ορίου του Δήμου Αθηναίων. Έτσι, στον χάρτη που προκύπτει (Εικόνα 3) φαίνεται ένα πλήθος χρήσεων σε όλη την έκταση του Δήμου με έντονη πύκνωση στις κέντρο της Αθήνας.

Κύρια πηγή δεδομένων για τις σημειακές χρήσεις εντός του δήμου είναι η Γεωπύλη του Δήμου Αθηναίων⁴, ενώ οι χρήσεις στην περιφερειακή ζώνη 200 μέτρων έχουν εξαχθεί συνδυαστικά από τις καταχωρημένες λειτουργίες στο Google Earth και το Open Street Map (OSM). Τέλος, οι επιφανειακές χρήσεις έχουν καταχωρηθεί, όπως ορίζονται από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Αθηναίων⁵. Οι τύποι και οι πηγές των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν στην ανάλυση καταγράφονται αναλυτικά παρακάτω, στον Πίνακα 1.

Σημειώνεται εδώ ότι η ακρίβεια της χαρτογράφησης αντιστοιχεί στην ακρίβεια και την ποιότητα των εισερχόμενων γεωχωρικών δεδομένων. Στην περίπτωση της παρούσας μελέτης η ακρίβεια είναι επαρκής για την εξαγωγή συμπερασμάτων στην χωρική κλίμακα του Δήμου Αθηναίων, όχι όμως για τον ασφαλή καθορισμό του αν επιτρέπεται η όχι η χωροθέτηση στην κλίμακα του μεμονωμένου κτιρίου.

⁴<http://gis.cityofathens.gr/>

⁵<http://msa.ypeka.gr/>

Εικόνα 3: Χάρτης Επιφανειακών και Σημειωμένων Χρήσεων στο Δήμο Αθηναίων, όπου δεν επιτρέπεται εγκατάσταση ήγεινίαση με οίκους ανοχής.

Δεδομένα	Πηγή Δεδομένων
Σημειακές Χρήσεις εντός Δήμου	
Ναοί	Βάση ελληνικών γεωχωρικών δεδομένων: Επίπεδο με Ενορίες Δήμου Αθηναίων http://geodata.gov.gr/dataset/enories-tou-demou-athenaion
Σχολεία και Νηπιαγωγεία	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Σημειακό αρχείο με τα Δημόσια Σχολεία εντός διοικητικών ορίων Δήμου Αθηναίων. Περιλαμβάνονται ΓΕΛ, Γυμνάσια, Δ.Ι.Ε.Κ., Δημοτικά ΕΠΑΛ, Νηπιαγωγεία http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:sxoleia_2023
Παιδικοί σταθμοί	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Βρεφονηπιακοί σταθμοί Δήμου Αθηναίων έτους 2019 http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:brefo2019
Φροντιστήρια	Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών: Λίστα μελών με ΚΑΔ 2008 (υπηρεσίες εκπαίδευσης π.δ.κ.α., υπηρεσίες σχολών γλωσσών, κλπ.) https://echamber.eea.gr/eChamber/login.php?action=sKad2008&kad=8559&actypes=1
Νοσηλευτικά Ιδρύματα	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Εξαγωγή κατηγορίας από το επίπεδο με τις υφιστάμενες σημειακές χρήσεις του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ Σημειακές Χρήσεις Γης ΦΕΚ 80/Δ'/1988) http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:pois_gps
Κέντρα Νεότητας	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Λήφθηκαν υπόψη οι κατηγορίες ΚΑΠΗ, ΚΕΕΥ, ΑΣΥΛΟ, οι οποίες εξήχθησαν από τις υφιστάμενες σημειακές χρήσεις του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ Σημειακές Χρήσεις Γης ΦΕΚ 80/Δ'/1988) http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:pois_gps
Αθλητικά Κέντρα	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Λήφθηκαν υπόψη τρία επίπεδα δεδομένων του Δήμου Αθηναίων: α) Κλειστά Αθλητικά Κέντρα, β) Ανοιχτά Γήπεδα και γ) Κολυμβητήρια http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:kleista_gipeda http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:kolimbitiria http://gis.cityofathens.gr/layers/geonode:anoixta_gipeda24
Οικοτροφεία	Χρυσός Οδηγός Επαγγελματιών και Επιχειρήσεων Ελλάδας - Αναζήτηση για Οικοτροφεία στην Αθήνα (https://www.xo.gr/)
Ξενοδοχεία 3,4 και 5 αστέρων	ΞΕΕ (Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος) – Επιλογή Κατηγοριών 3,4,5 αστέρων από τη βάση δεδομένων https://www.grhotels.gr/map/
Βιβλιοθήκες	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Εξαγωγή κατηγορίας από το επίπεδο των Χώρων Πολιτισμού Δήμου Αθηνών http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:politismos24_f
Ευαγή ιδρύματα	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Λήφθηκαν υπόψη οι κατηγορίες ΚΑΠΗ, ΚΕΕΥ, ΑΣΥΛΟ, οι οποίες εξήχθησαν από τις υφιστάμενες σημειακές χρήσεις του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ Σημειακές Χρήσεις Γης ΦΕΚ 80/Δ'/1988) http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:pois_gps

Πλατείες	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Εξαγωγή από Τοπωνύμια Δήμου Αθηναίων σύμφωνα με την έκδοση του Δήμου Αθηναίων ΟΔΩΝΥΜΙΚΑ των Μάρω Βουγιούκα και Βασίλη Μεγαρίδη 1997 (Γ Έκδοση). http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:toponymia
Παιδικές Χαρές	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Θέσεις παιδικών χαρών - υπό την επίβλεψη του Οργανισμού Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας(ΟΠΑΝΔΑ) http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:kpx24
Σημειακές Χρήσεις - Περιμετρική Ζώνη 200μ	Συνδυαστική εξαγωγή των καταχωρημένων δεδομένων GoogleEarth και OSM για τις παραπάνω κατηγορίες χρήσεων (ναοί, σχολεία, νηπιαγωγεία, κλπ.)
Επιφανειακές Χρήσεις	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Εξαγωγή των σχετικών κατηγοριών από Πληροφοριακό αρχείο με τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης σύμφωνα με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Αθηναίων ΦΕΚ80/Δ'/1988με τις τροποποιήσεις του. http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:xriseis_gps
Δομημένο περιβάλλον	Γεωπύλη Δήμου Αθηναίων: Επίπεδο δεδομένων που περιλαμβάνει τα κτίρια του Δήμου Αθηναίων http://gis.cityofathens.gr/layers/athens_geonode_data:geonode:c40solarmap
Διοικητικά Όρια Δήμου Αθηναίων	ΕΛΣΤΑΤ https://www.statistics.gr/digital-cartographical-data

Πίνακας 1: Πηγές δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την χαρτογραφική ανάλυση των χωροθετικών περιορισμών της εγκατάσταση οίκων ανοχής στο Δήμο Αθηναίων.

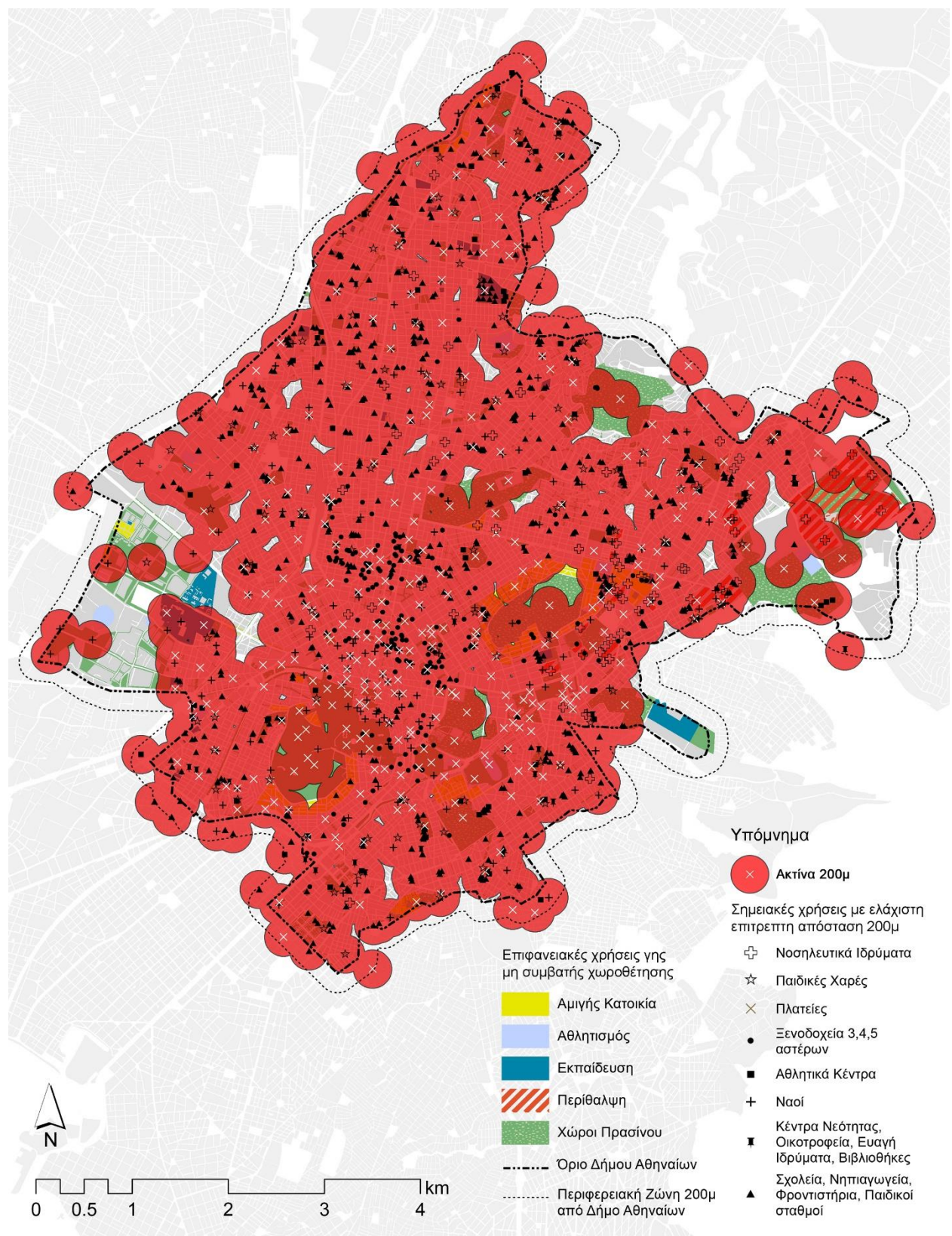
3.2. Ζώνες αποκλεισμού και τμήματα επιτρεπόμενης χωροθέτησης οίκων ανοχής στο Δήμο Αθηναίων

Στη συνέχεια της ανάλυσης προστίθενται οι «ζώνες αποκλεισμού», δηλαδή οι ζώνες ακτίνας 200 μέτρων από το σύνολο των παραπάνω χρήσεων, όπως υπαγορεύει το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Στον σχετικό χάρτη (Εικόνα 4) απεικονίζονται με κόκκινο χρώμα οι εκτάσεις όπου απαγορεύεται από το νόμο η χωροθέτηση οίκων ανοχής, ενώ φαίνονται τα ελάχιστα εναπομείναντα ελεύθερα τμήματα του Δήμου στα οποία επιτρέπεται η εγκατάσταση της σεξεργασίας. Τα τμήματα αυτά καλύπτουν ένα ιδιαίτερα μικρό μέρος του αστικού ιστού, που αντιστοιχεί σε λίγα οικοδομικά τετράγωνα και μικρό αριθμό κτιρίων μέσα στις γειτονιές της Αθήνας.

Συγκεκριμένα, το ποσοστό των κτιρίων που βρίσκονται εντός της ακτίνας των 200 μέτρων από τις προκείμενες χρήσεις ανέρχεται στο 96,1% του συνόλου των κτιρίων του Δήμου Αθηνών⁶ (κατόπιν εξαίρεσης των υφιστάμενων κτιρίων εντός των μη συμβατών επιφανειακών χρήσεων γης⁷). Επομένως, **βάσει των υφιστάμενων νομικών περιορισμών, στην Αθήνα το ποσοστό των κτιρίων που μένει διαθέσιμο για την εγκατάσταση της σεξεργασίας είναι 3.9%.**

⁶ Να διευκρινιστεί ότι για τον υπολογισμό αυτού του ποσοστού έχουν ληφθεί υπόψη ολόκληρα κτίρια αλλά και τα τμήματα κτιρίων που εμπίπτουν εντός των «ζωνών αποκλεισμού» σε επίπεδο κάλυψης και καθ' ύψους δόμησης. Δηλαδή στον υπολογισμό συμπεριλαμβάνονται το εμβαδόν και ο αριθμός ορόφων των κτιρίων.

⁷ Για τον υπολογισμό του ποσοστού έχουν εξαιρεθεί εκ των προτέρων τα κτίρια που βρίσκονται σε εκτάσεις οριοθετημένες από το ΓΠΣ ως χώροι αστικού πρασίνου, εκπαίδευσης, αθλητισμού, περιθάλψης και αμιγούς κατοικίας, αλλά και κτίρια μη συμβατών λειτουργιών (όπως π.χ. μουσεία, δημόσια κτίρια, κ.α.).

Εικόνα4: Χαρτογραφική Αποτύπωση των χωροθετικών περιορισμών του νόμου 2734/1999 για την εγκατάσταση της σεξεργασίας στο Δήμο Αθηναίων (ελάχιστη ακτίνα γειτνίασης 200μ από το σύνολο των χρήσεων).

Εν προκειμένω, το μέρος των δομημένου περιβάλλοντος όπου επιτρέπεται η εγκατάσταση οίκων ανοχής (3,9% του συνόλου των κτιρίων) θα ήταν ακόμη μικρότερο, αν ήταν δυνατός ο συνυπολογισμός των λοιπών περιοριστικών παραμέτρων του νόμου 2734/1999, όπως η εξαίρεση των διατηρητέων και παραδοσιακών κτισμάτων και η σύμφωνη γνώμη των ιδιοκτητών και υπόλοιπων ενοίκων. Παρατηρώντας το Χάρτη (Εικόνα 4) δεν προξενεί εντύπωση ότι η μοναδική μεγάλη σε έκταση περιοχή του Δήμου Αθηναίων όπου επιτρέπεται να φιλοξενήσει την εργασία στο σεξ σύμφωνα με το νόμο είναι η περιοχή του Ελαιώνα, μια περιοχή με πλήθος αδόμητων και εγκαταλελειμμένων πρώην βιομηχανικών εκτάσεων, ορισμένες ενεργές βιοτεχνίες και αποθήκες και ελάχιστους κατοίκους. Μια περιοχή με τα παραπάνω χαρακτηριστικά, η οποία αποκαλείται «αστικό κενό» ή «brownfield», στη σχετική βιβλιογραφία, συχνά χρησιμοποιείται για την εγκατάσταση χρήσεων που θεωρούνται οχλούσες ή και ανεπιθύμητες στον χώρο της πόλης. Η περιοχή του Ελαιώνα έχει τα παραπάνω πολεοδομικά χαρακτηριστικά.

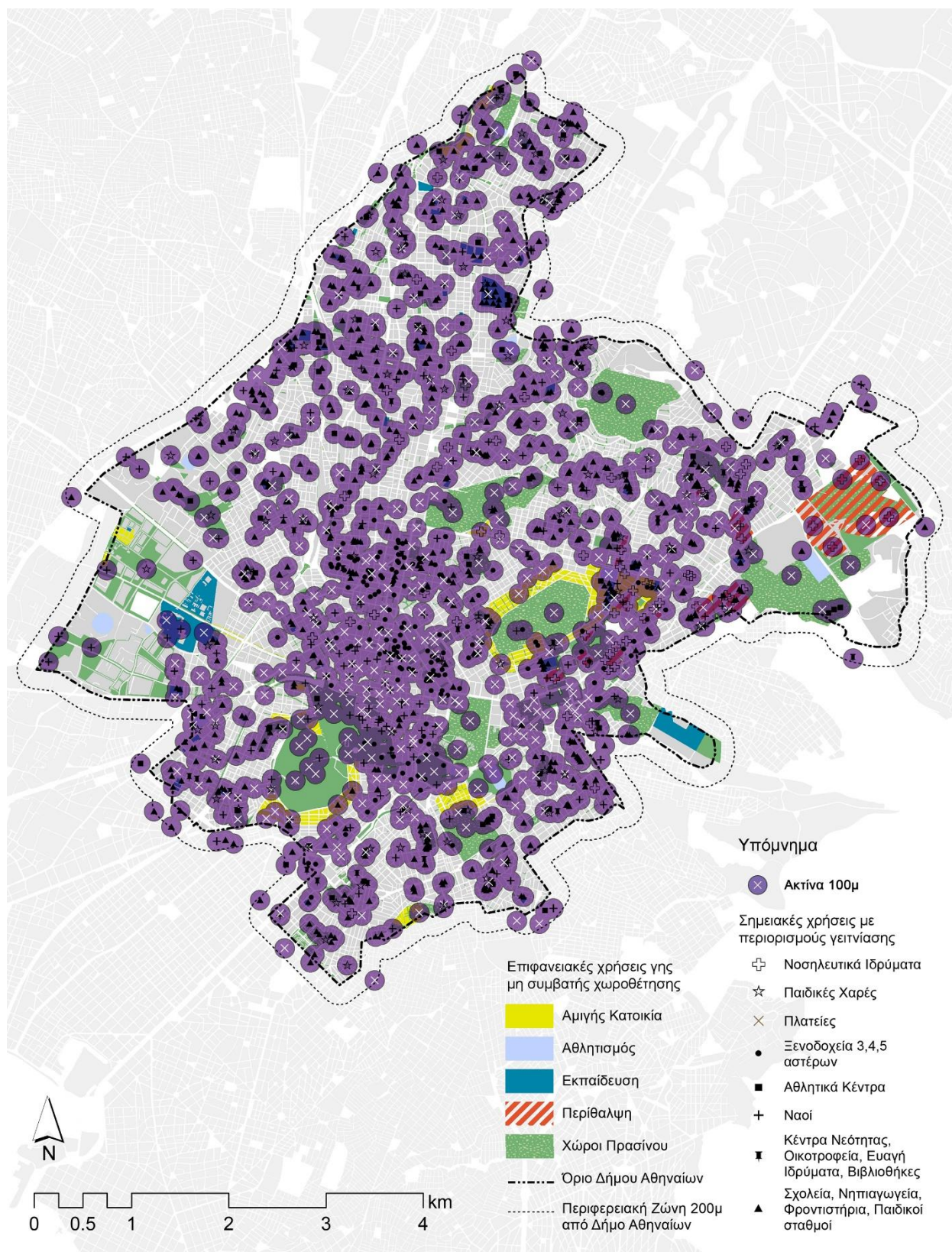
Το παράδειγμα του Δήμου Αθηναίων αποκαλύπτει την άκρως προβληματική φύση των διατάξεων σχετικά με τη χωροθέτηση της σεξεργασίας, που την καθιστούν στην πραγματικότητα ανέφικτη σε νόμιμη βάση. Τονίζεται λοιπόν η ανάγκη τροποποίησης του νομικού πλαισίου, ώστε να παρέχει ουσιαστικά και όχι μόνο τυπικά τη δυνατότητα εγκατάστασης οίκων ανοχής μέσα στην πόλη, εξασφαλίζοντας αξιοπρεπή και ασφαλή περιβάλλοντα και αναγνωρίζοντας ουσιαστικά τη σεξεργασία ως εργασία.

4. Σενάρια τροποποίησης των χωροθετικών περιορισμών του νόμου 2734/1999

Στο σημείο αυτό, παρουσιάζονται ορισμένα σενάρια τροποποίησης των νομικών περιορισμών, όπως προκύπτουν από τη χαρτογραφική ανάλυση και εφαρμόζονται στο παράδειγμα του Δήμου Αθηναίων. Τα σενάρια αυτά παρέχουν μεγαλύτερη ευελιξία στην επιτρεπόμενη χωροθέτηση οίκων ανοχής και αντιστοιχούν σε πιθανές βελτιωτικές προτάσεις των σχετικών όρων του νομικού πλαισίου.

4.1. Σενάριο 1: Μείωση της ελάχιστης ακτινικής απόστασης από τις προτεινόμενες χρήσεις στο μισό (ακτίνα 100μ)

Το πρώτο σενάριο αφορά στο ενδεχόμενο μείωσης της ελάχιστης ακτινικής απόστασης των 200 μέτρων από τη σειρά πολεοδομικών λειτουργιών που επιβάλει ο νόμος. Ενδεικτικά, παρουσιάζεται για το Δήμο Αθηναίων η περίπτωση μείωσης της ακτίνας στο μισό, δηλαδή στα 100μ. Όπως φαίνεται στον χάρτη της Εικόνας 5, με τη μείωση της ελάχιστης επιτρεπτής ακτίνας γεινίασης σε 100 μέτρα απελευθερώνεται μεγάλο τμήμα του αστικού ιστού της Αθήνας. **Σύμφωνα με το πρώτο σενάριο τροποποίησης, επιτρέπεται δυναμικά η χωροθέτηση οίκων ανοχής στο 33,9% του συνόλου των κτιρίων** (χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα διατηρητέα και παραδοσιακά κτίρια και η συναίνεση των ενοίκων). Το ποσοστό αυτό αποτελεί αξιοσημείωτη αύξηση του 3,9% που προκύπτει από τους ισχύοντες νομικούς περιορισμούς.

Εικόνα 5: Σενάριο 1. Μείωση της ελάχιστης απόστασης από τις προτεινόμενες χρήσεις στο μισό (από 200μ σε 100μ)

4.2. Σενάριο 2: Προσδιορισμός των περιοχών αποκλεισμού βάσει δικτυακής απόστασης από τις προτεινόμενες χρήσεις

Οι χωροθετικές απαγορεύσεις, όπως τίθενται από το νόμο 2734/1999, αφορούν σε ευκλείδειες αποστάσεις (ακτίνα 200μ). Με αυτό τον τρόπο προσδιορίζονται ζώνες αποκλεισμού στη βάση μιας σχηματικής κατανοήσης και απόδοσης της εγγύτητας. Στην πραγματικότητα, η χωρική εγγύτητα μέσα στην πόλη - ως προς την πρόσβαση αλλά και την οπτική επαφή - ορίζεται βάσει της κίνησης και των αποστάσεων στο οδικό δίκτυο. Ακολουθώντας τη μέθοδο της δικτυακής απόστασης, προσδιορίζονται τα τμήματα του οδικού δικτύου που εμπίπτουν εντός μιας ορισμένης απόστασης (π.χ. 200 μέτρων) από το σύνολο των σημειακών χρήσεων (βλ. Εικόνα 6). Έτσι, περιλαμβάνονται τόσο τα τμήματα που διατρέχουν τον οδό πάνω στην οποία βρίσκεται το κάθε σημείο, όσο και οι κόμβοι και τα τμήματα των συμβαλλόμενων οδών που εκτείνονται εντός της ορισμένης απόστασης, ενώ στις «ζώνες αποκλεισμού» εντάσσονται τα κτίρια που βρίσκονται στο μέτωπο (εκατέρωθεν) των συγκεκριμένων τμημάτων του οδικού δικτύου.

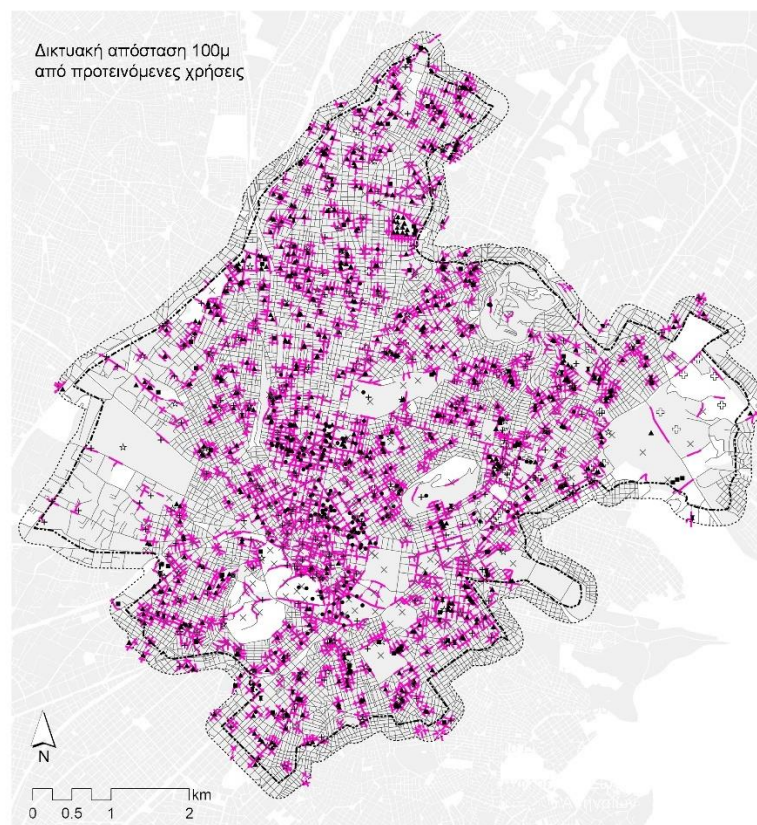
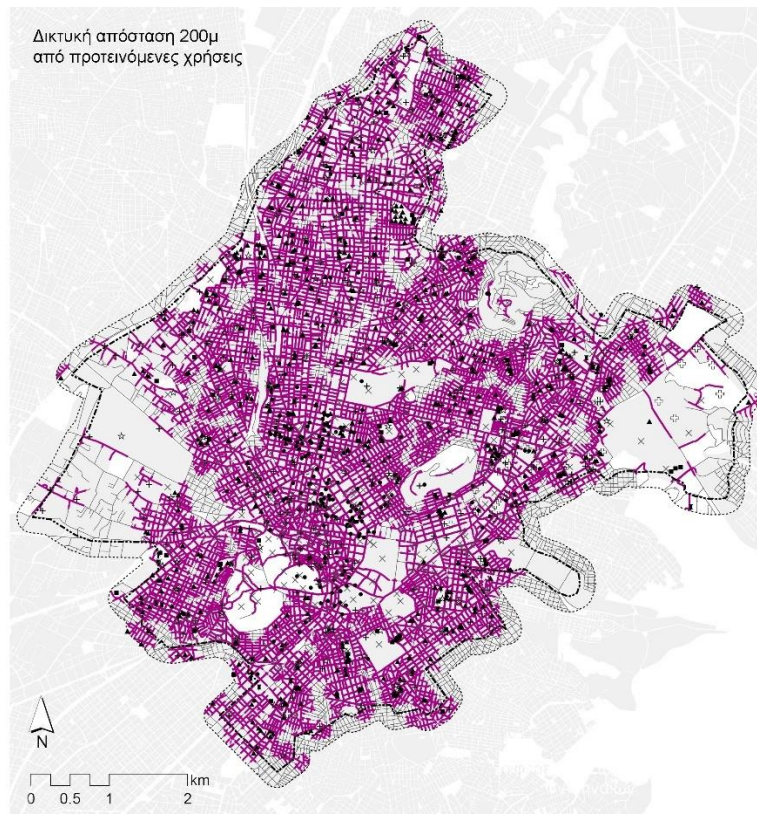
Επομένως, προτείνεται εδώ ως εναλλακτική προσέγγιση ο προσδιορισμός των χωροθετικών περιορισμών με όρους δικτυακής απόστασης, και παρουσιάζονται δύο υποπεριπτώσεις στο παράδειγμα του Δήμου Αθηναίων: α) δικτυακή απόσταση 200μ, και αντίστοιχα, β) δικτυακή απόσταση 100μ.

4.2.1. Σενάριο 2.α: Δικτυακή απόσταση 200μ

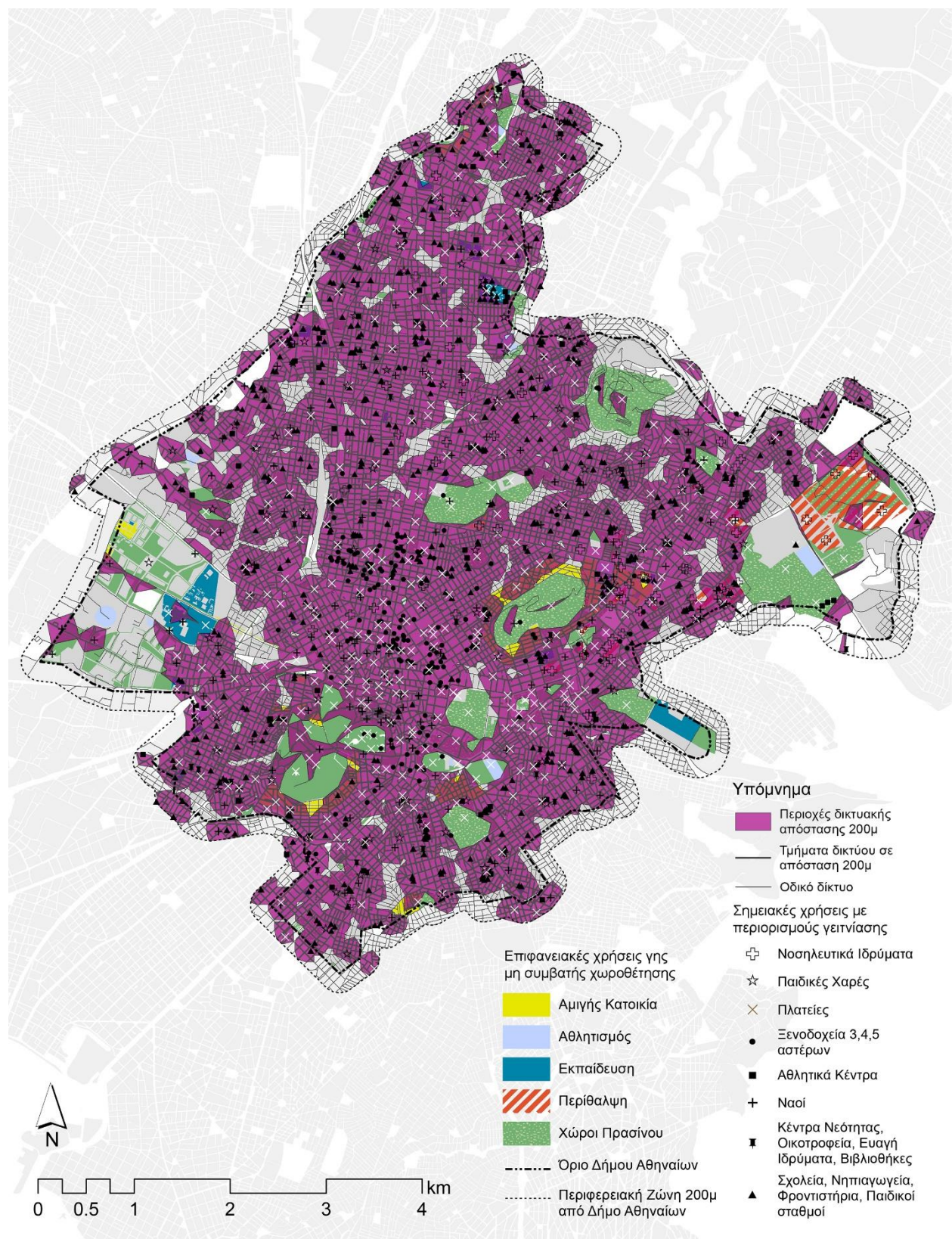
Αρχικά χαρτογραφείται η απόσταση που ορίζεται από τη νομοθεσία (200 μέτρα), εφαρμόζοντας τη μέθοδο της δικτυακής απόστασης για τον προσδιορισμό της εγγύτητας, όπως περιεγράφηκε παραπάνω. Τα τμήματα του οδικού δικτύου εντός των 200μ μαζί με τις ανάλογες «ζώνες αποκλεισμού» φαίνονται στον χάρτη της Εικόνας 7. Κατά τον υπολογισμό των 200μ. από το σύνολο των προτεινόμενων χρήσεων πάνω στο δίκτυο, παρατηρούμε ότι στο Δήμο Αθηναίων **η χωροθέτηση οίκων ανοχής επιτρέπεται στο 14,9% του δομημένου περιβάλλοντος, έναντι του 3,9% που υπολογίζεται για την αντίστοιχη ακτινική απόσταση.** Ως εκ τούτου, η αντικατάσταση της ισχύουσας ακτινικής απόστασης με δικτυακή, που αποτελεί μια ιδιαίτερα ελαφριά χειρονομία τροποποίησης των όρων χωροθέτησης του νόμου, παρέχει σχεδόν τέσσερις φορές περισσότερες ευκαιρίες για νόμιμους χώρους σεξεργασίας στο Δήμο Αθηναίων.

4.2.2. Σενάριο 2.β: Δικτυακή απόσταση 100μ

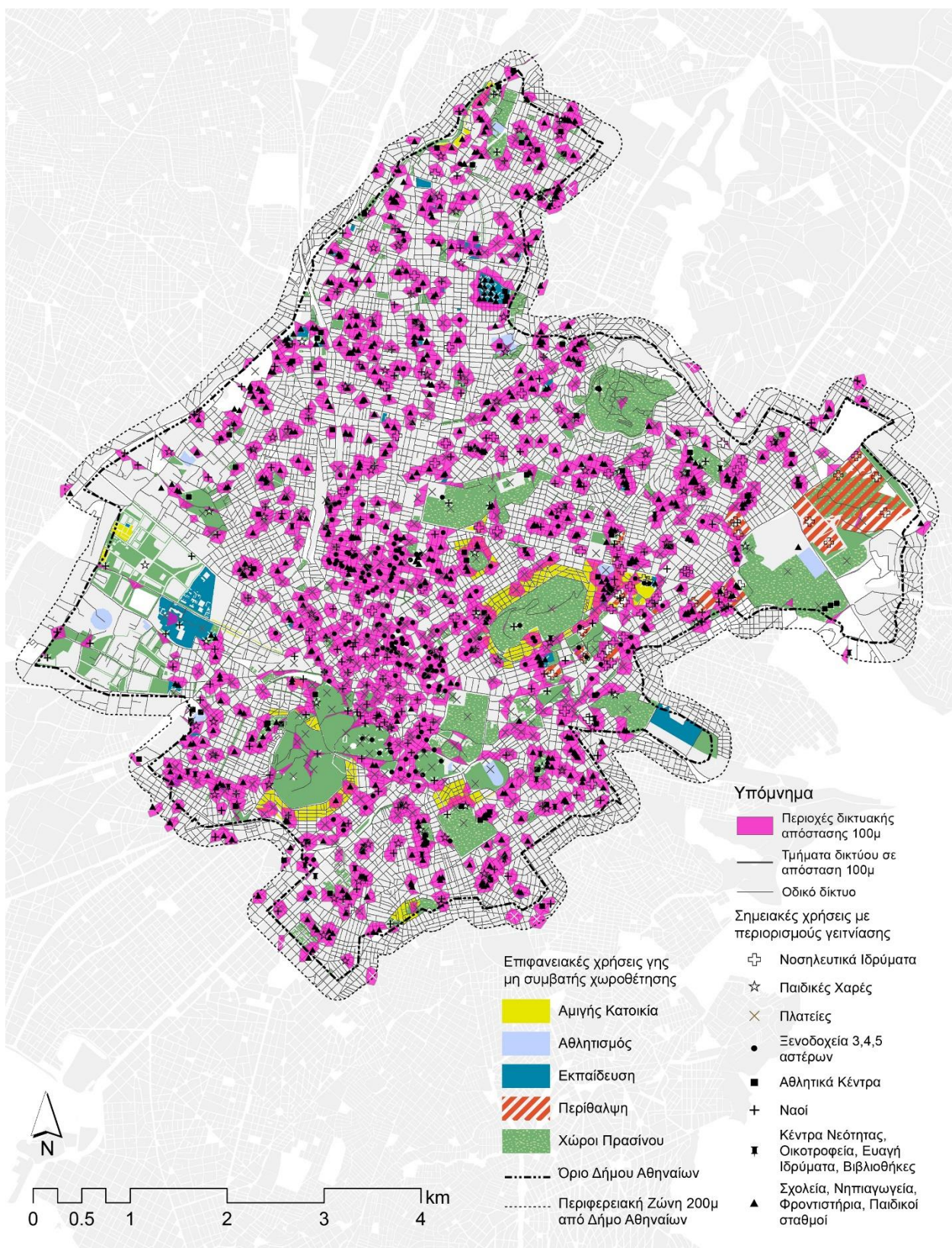
Ως τελευταίο σενάριο εξετάζεται η εφαρμογή της δικτυακής απόστασης 100 μέτρων από το σύνολο των σημειακών χρήσεων, ως περιοριστικός όρος για την εγκατάσταση οίκων ανοχής. Σύμφωνα με αυτό το σενάριο, στο Δήμο Αθηναίων επιτυγχάνεται η διάθεση σημαντικά μεγαλύτερου μέρους της πόλης ως πιθανό πεδίο νόμιμης άσκησης της σεξεργασίας, περιλαμβάνοντας και τμήματα κεντρικών περιοχών με υψηλή πυκνότητα λειτουργιών, όπως φαίνεται στο χάρτη της Εικόνας 8. **Εν προκειμένω, το ποσοστό όπου επιτρέπεται η εγκατάσταση οίκων ανοχής ανέρχεται σε 62,5% του δομημένου περιβάλλοντος.**

Εικόνα 6: Χαρτογραφική ανάλυση δικτύου για αποστάσεις 100μ και 200μ από τις προτεινόμενες χρήσεις

Εικόνα 7: Σενάριο 2.α. Προσδιορισμός των περιοχών αποκλεισμού βάσει δικτυακής απόστασης 200μ από τις προτεινόμενες χρήσεις.

Εικόνα 8: Σενάριο 2.β. Προσδιορισμός των περιοχών αποκλεισμού βάσει δικτυακής απόστασης 100μ από τις προτεινόμενες χρήσεις.

4.3. Σύγκριση των υφιστάμενων νομικών χωροθετικών περιορισμών με τα σενάρια τροποποίησης

Στο σημείο αυτό παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα ποσοστά του δομημένου περιβάλλοντος στο Δήμο Αθηναίων (%) στα οποία επιτρέπεται η εγκατάσταση οίκων ανοχής, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τα διαφορετικά σενάρια τροποποίησής της, όπως προέκυψαν από τη χαρτογραφική ανάλυση (Εικόνα 10).

- Ισχύον θεσμικό πλαίσιο – νόμος 2734/1999 (ακτινική απόσταση 200μ): **3,9%** των κτιρίων
- Σενάριο 1 (ακτινική απόσταση 200μ): **33,9%** των κτιρίων
- Σενάριο 2.α (δικτυακή απόσταση 200μ): **14,9%** των κτιρίων
- Σενάριο 2.β (δικτυακή απόσταση 100μ): **62,5%** των κτιρίων

Παρατηρείται ότι με την αντικατάσταση των ακτινικών αποστάσεων με δικτυακές, το ποσοστό των διαθέσιμων κτιρίων αυξάνεται, καθώς η εγκατάσταση οίκων ανοχής απαγορεύεται μόνο στα κτίρια που βρίσκονται μετωπικά του δικτύου. Στην Εικόνα 9 παρατίθεται ένα παράδειγμα των σεναρίων 1 και 2.β εστιάζοντας σε τμήμα του Δήμου Αθηναίων, όπου φαίνονται τα γειτονικά κτίρια με τον περιορισμό των 100 μέτρων ακτινικής και δικτυακής απόστασης αντίστοιχα.

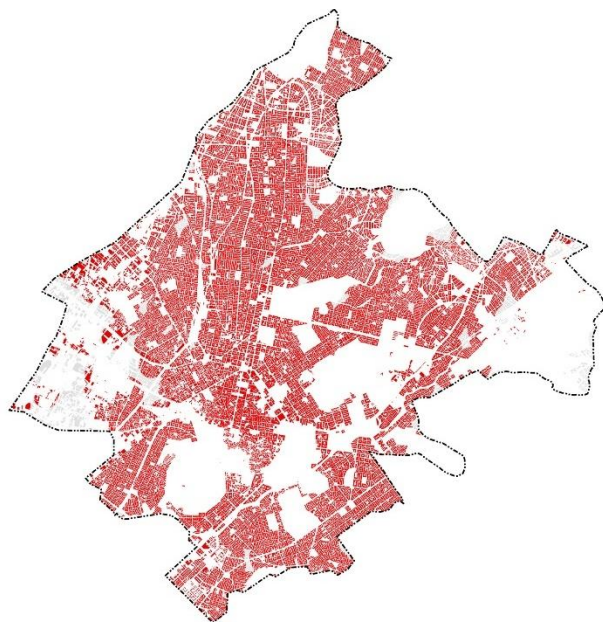
Σενάριο 1: Ακτινική απόσταση 100μ από χρήσεις

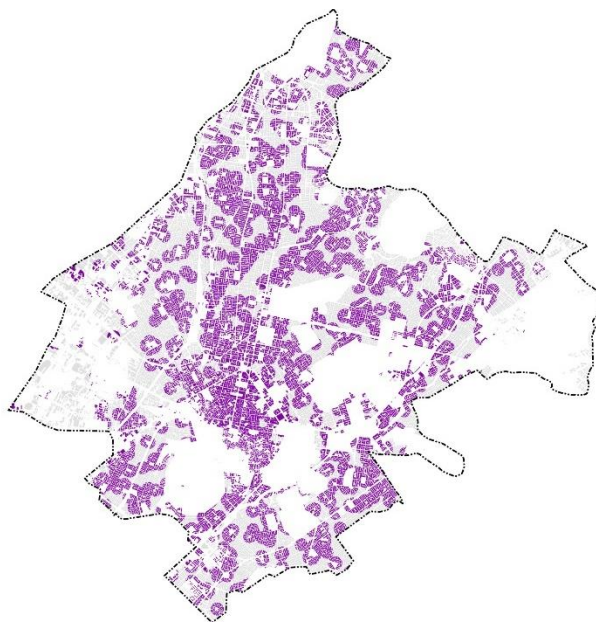
Σενάριο 2.β: Δικτυακή απόσταση 100μ από χρήσεις

Εικόνα 9: Σύγκριση αποτελεσμάτων μεταξύ σεναρίου 1 και σεναρίου 2.β εστιάζοντας σε τμήμα του κέντρου της Αθήνας.

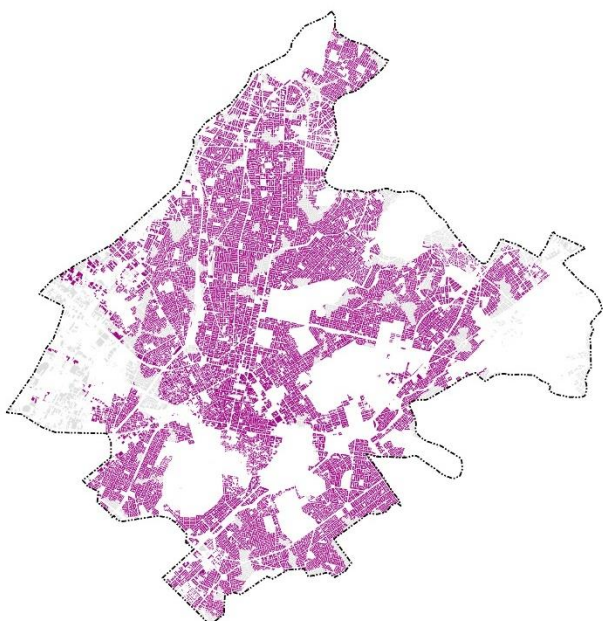
Στους παρακάτω χάρτες (Εικόνα 10) αναπαρίστανται τα τμήματα του συνολικού δομημένου περιβάλλοντος του Δήμου Αθηνών, όπου δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση οίκων ανοχής, σύμφωνα με το νόμο 2734/1999 και τα τρία εναλλακτικά σενάρια.

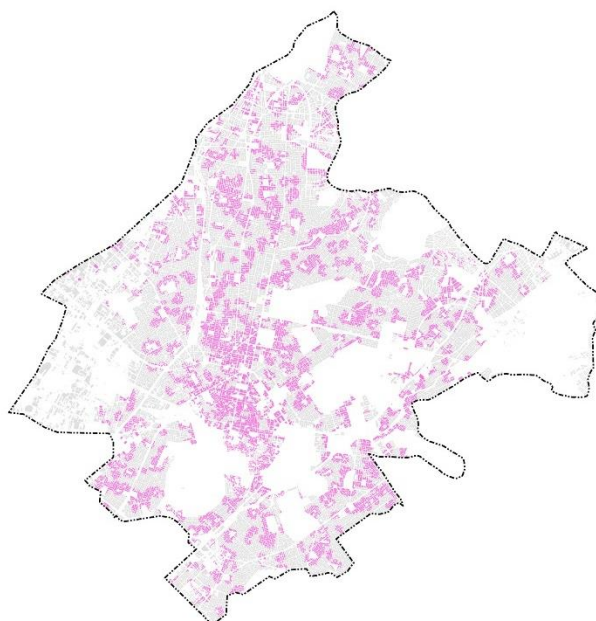
Υφιστάμενοι περιορισμοί νόμου 2734/1999 (ακτίνα 200μ)
Διαθέσιμο 3,9% του δομημένου περιβάλλοντος

Σενάριο 1 (μείωση ακτίνας σε 100μ)
Διαθέσιμο 33,9% του δομημένου περιβάλλοντος

Σενάριο 2.α (δικτυακή απόσταση 200μ)
Διαθέσιμο 14,9% του δομημένου περιβάλλοντος

Σενάριο 2.β (δικτυακή απόσταση 100μ)
Διαθέσιμο 62,5% του δομημένου περιβάλλοντος

Υπόμνημα

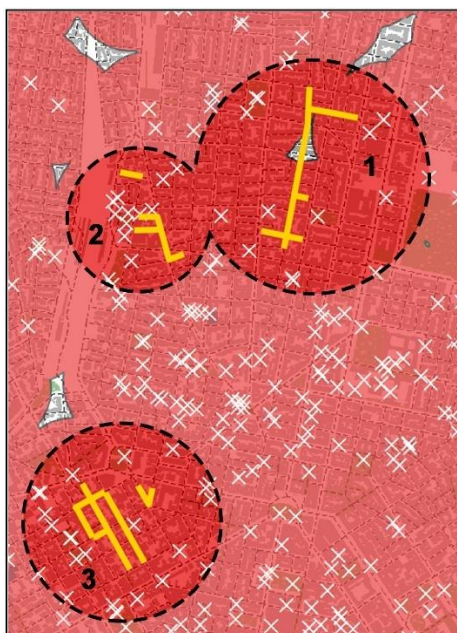
- Κτίρια εντός ακτίνας 200μ
- Κτίρια εντός ακτίνας 100μ
- Κτίρια με δικτυακή απόσταση 200μ
- Κτίρια με δικτυακή απόσταση 100μ

- Υπολειπόμενα διαθέσιμα κτίρια για εγκατάσταση χώρων σεξεργασίας
- Όριο Δήμου Αθηναίων

Εικόνα 10: Συγκριτική παρουσίαση του διαθέσιμου δομημένου περιβάλλοντος για εγκατάσταση οίκων ανοχής στο Δήμο Αθηναίων βάσει των χωροθετικών περιορισμών (ν. 2734/1999) και των πιθανών τροποποιητικών σεναρίων.

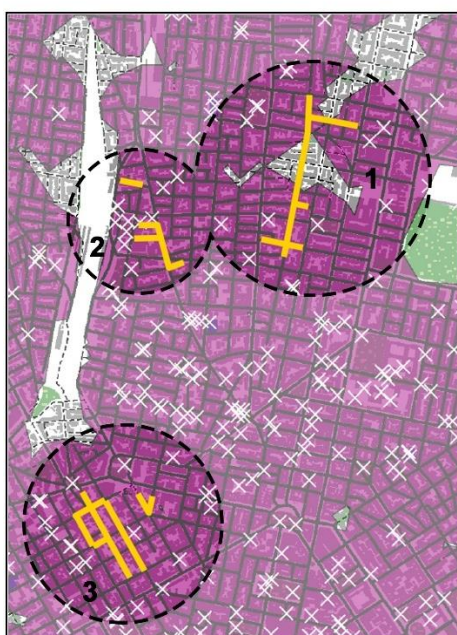
Στη συνέχεια, με σκοπό την σύνδεση του νομικού πλαισίου με την υφιστάμενη κατάσταση, εξετάζεται και απεικονίζεται χαρτογραφικά η εφαρμογή των περιορισμών σε περιοχές της Αθήνας όπου εντοπίζεται συγκέντρωση οίκων ανοχής σε λειτουργία (Εικόνα 11). Με την καθοδήγηση της ομάδας του κυρίου του έργου, γίνεται εστίαση σε τρεις συγκεκριμένες περιοχές στο κέντρο της πόλης: 1. οδός Φυλής, 2. οδός Λιοσίων, 3. τμήμα του Μεταξουργείου, και σημειώνονται οι άξονες (κίτρινο χρώμα στο χάρτη) στους οποίους συναντάται πύκνωση οίκων ανοχής.

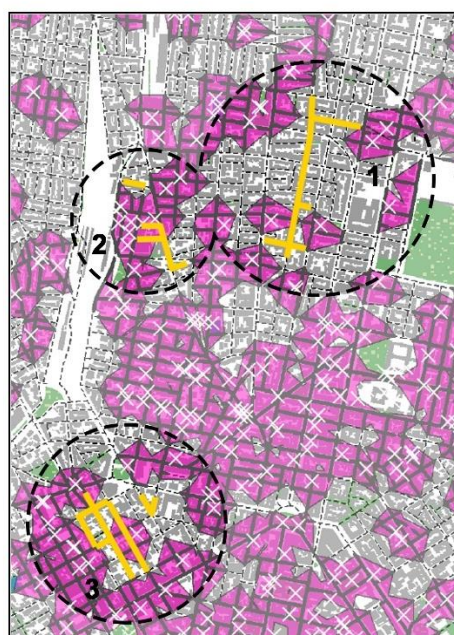
Νόμος 2734/1999 - ακτίνα 200μ

Σενάριο 1 - ακτίνα 100μ

Σενάριο 2.α - δικτυακή απόσταση 200μ

Σενάριο 2.β - δικτυακή απόσταση 100μ

Εικόνα 11: Συγκριτική παρουσίαση των περιορισμών του ν.2734/1999 και των τροποποιητικών σεναρίων, όπως εφαρμόζονται σε περιοχές της Αθήνας με οίκους ανοχής σε λειτουργία.

5. Αποτελέσματα ανάλυσης και συμπεράσματα

Η παρούσα χαρτογραφική απόδοση των νομικών περιορισμών χωροθέτησης οίκων ανοχής στην Ελλάδα με πεδίο μελέτης το Δήμο Αθηνών, καταδεικνύει την αδυναμία του ισχύοντος νομικού πλαισίου να διασφαλίσει επαρκείς και ασφαλείς φυσικούς χώρους για την άσκηση της σεξεργασίας. Στην ενδεικτική περίπτωση της Αθήνας, εφαρμόζοντας τις υφιστάμενες χωροθετικές απαγορεύσεις (ακτίνα 200μ), παραμένει διαθέσιμο μόνο το 3,9% του δομημένου περιβάλλοντος για δυνητική εγκατάσταση οίκων ανοχής και μάλιστα χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο αποκλεισμός των διατηρητέων κτιρίων και η αναγκαιότητα εξασφάλισης της συναίνεσης των υπόλοιπων ενοίκων. Το αποτέλεσμα αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο νόμος 2734/1999 δεν αφήνει σχεδόν κανένα «χωρικό περιθώριο» στη σεξεργασία.

Ως εκ τούτου, κρίνεται απαραίτητη η αναθεώρηση των χωρικών περιορισμών του νόμου, ώστε να ευνοηθεί η νόμιμη και ασφαλής σεξεργασία. Στην προκειμένη μελέτη, πραγματοποιήθηκε η χαρτογραφική διερεύνηση ορισμένων ενδεικτικών σεναρίων τροποποίησης του νόμου στο Δήμο Αθηνών, που εστιάζουν στη γεινίαση με το σύνολο των προτεινόμενων από το νόμο 2734/1999 σημειακών χρήσεων. Σε περίπτωση μελλοντικής ενδελεχούς διερεύνησης θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν: 1) η επανεξέταση των χρήσεων από τις οποίες απαγορεύεται η γεινίαση οίκων ανοχής και εξαίρεση μέρους αυτών (π.χ. ξενοδοχεία, αθλητικά κέντρα) συνδυαστικά με τη μείωση των επιτρεπτών αποστάσεων, και 2) η ολιστική αναθεώρηση της προσέγγισης του νόμου και η αντικατάσταση των χωροθετικών περιορισμών που ορίζουν ζώνες απαγόρευσης με κριτήρια που θα ορίζουν ζώνες επιτρεπτής χωροθέτησης.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης ανάλυσης, παρουσιάζονται το σενάριο μείωσης της ελάχιστης ακτίνας σε 100μ, το σενάριο αντικατάστασης της ακτίνας με δικτυακή απόσταση 200μ, και το σενάριο συνδυασμού των δύο προηγούμενων. Στην τελευταία περίπτωση (σενάριο 2.β) ο διαθέσιμος «χώρος» για σεξεργασία στο Δήμο Αθηνών δεκαπενταπλασιάζεται (διαθέσιμο 62,5% του δομημένου περιβάλλοντος έναντι 3,9%) και περιλαμβάνει τμήματα σε γειτονίες με υψηλή πυκνότητα λειτουργιών και σε κεντρικές περιοχές της πόλης.

Σημειώνεται ότι όπως έχει ήδη αναφερθεί, η ακρίβεια της χαρτογράφησης αντιστοιχεί στην ακρίβεια και την ποιότητα των εισερχόμενων γεωχωρικών δεδομένων. Στην περίπτωση της παρούσας μελέτης η ακριβής αποτύπωση των παραπάνω δεδομένων που θα προέκυπτε από καταγραφή πεδίου, ενδεχομένως θα τροποποιούσε ελαφρώς τα επιμέρους ποσοστά στα οποία κατέληξε η παρούσα μελέτη, όχι όμως την σχέση μεταξύ τους, όπως αποτυπώνεται στις διαφορές μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και των σεναρίων.

Ομάδα Μελέτης:

Άρτεμις Κουμπαρέλου (Αρχιτέκτονας Μηχανικός ΑΠΘ, MSc Κοινωνικής Γεωγραφίας University of Leipzig)

Γιάννης Παρασκευόπουλος (Τοπογράφος Μηχανικός ΕΜΠ, MSc Πολεοδομία – Χωροταξία ΕΜΠ, GIS Expert)

Κώστας Βουρεκάς (Αρχιτέκτονας Μηχανικός ΕΜΠ, MSc Πολεοδομία – Χωροταξία ΕΜΠ)